

TRYGG PÅ JOBBET

Ett nyhetsbrev från AFA Försäkring. Nummer 1 2013

Välkommet tillskott

Så fick Anna Schlund, säljare på Clas Ohlson, högre föräldralön och tryggare pension.

afa
FÖRSÄKRING

● Snabb och enkel kundwebb ● Såklaras och hefens pressen ● hjärtsarter är ädare liv

”Ingen ska missa sin ersättning”

VÄLKOMMEN TILL DET fjärde numret av ”Trygg på jobbet” med nyheter om de kollektivavtalade försäkringarna, våra e-tjänster och annan utveckling på arbetslivsområdet. I detta nummer lyfter vi upp en av våra försäkringar, Premiefrielseförsäkringen, som tar över arbetsgivarens inbetal-

” **Genom ökade informationsinsatser på arbetsplatsen kan fler få de pengar de har rätt till snabbare.**

ning av pensionspremie för de som är sjuka eller är föräldralediga. Exemplet i artikeln visar på hur en arbetsgivare informerar sina anställda så att

de inte missar att göra anmälan på kundwebben.

VAD HÄNDER MED chefer i offentlig verksamhet som personfokuseras i media? En forskningsstudie som fått finansiering från AFA Försäkring söker svar på den frågan. Det framgår att arbetsgivaren kan minska chefernas stress genom att ha en tydlig strategi och stötta dem som utsätts för medias närgångna granskning.

KUNDWEBBEN, vår e-tjänst för försäkrade och arbetsgivare, förenklar hanteringen av försäkringsärenden för fler och fler användare. Utvecklingen av funktioner och användbarheten sker löpande. Genom ökade informationsinsatser på arbetsplatsen kan fler få de pengar de har rätt till snabbare.

I DAG DRABBAS 10 000 personer av hjärtstopp på svenska arbetsplatser, endast 5 procent överlever.

Med kampanjen ”Hjärt-säkra Sverige” vill Hjärt-Lungfonden tillsammans med oss öka chansen för fler att få hjälp i tid. Hur hjärtsäker är du på din arbetsplats? En hjärtstartare inom 180 sekunder kan vara livsavgörande.

JOHAN LJUNGQVIST
KOMMUNIKATIONS-DIREKTÖR
AFA FÖRSÄKRING

6

11

16

14

Mobil IA-app ger bättre tillbudsrapportering	3
Premierabatten fortsätter	4
Miljonanslag till forskning	4
TEMA: TRYGGARE FÖRÄLDRAR	
Premiefrielse ger föräldrar mer i pension	6
Stötta chefen som möter media	12
Kampanj får fler hjärtan att klappa	16

Trygghet på jobbet för fyra miljoner människor

POSTADRESS AFA Försäkring 106 27 Stockholm
BESÖKSADRESS Klara Södra Kyrkogata 18
KUNDCENTER 0771-88 00 99 VX 08-696 40 00
INTERNET www.afaforsakring.se

TRYGG PÅ JOBBET utkommer 4 gånger per år.

KONTAKT: tryggpajobbet@afaforsakring.se

ANSVARIG UTGIVARE: Johan Ljungqvist, kommunikationsdirektör

REDAKTÖRER: Benny Nyberg, AFA Försäkring, Ellen Karlberg,

Redaktörema, www.redaktorema.se **UPPLAGA:** 13 000

REDAKTIONS-RÅD: Pelle Bohman, Marie-Louise Forslund, Mikael Jakobsson, Stefan Lampinen, Maria Schütt och Oskar Åhlund

TRYCK: Kaigan

AKTUELLT

Nyheter om trygghetslösningar, försäkringar och arbetsmarknad.

Skanna följande QR-kod med din smartphone och se en film om hur du anmäler ett ärende på AFA Försäkrings kundwebb.

Informera om möjligheten till ersättning

MER ÄN FYRA MILJONER människor är i dag försäkrade hos AFA Försäkring och omfattas av minst en av försäkringarna. En kollektivavtalad lösning innebär att alla anställda omfattas på lika villkor och utan hälsoprövning.

Avtalsförsäkringarna kompletterar de lagstadgade försäkringarna och ger en extra ekonomisk trygghet vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet.

En kollektivavtalad försäkring bestäms efter förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter. Arbetsgivaren tecknar försäkringen och betalar premierna. När många människor försäkras på lika villkor och utan hälsoprövning kan kostnaden för administration sänkas och riskerna spridas. Det leder till förmånliga försäkringsavtal med låga premier.

FÖR ANSTÄLLDA ÄR det viktigt att känna till skillnaden mellan förmåner som är kopplade till anställningsavtalet och förmåner som är kopplade till ett medlemskap i ett fackförbund.

En anställd behöver inte vara medlem i facket för att omfattas av försäkringarna. Även arbetsgivare utan kollektivavtal kan teckna försäkringar för sina anställda.

Försäkringarna innehåller en garanti-regel. Den innebär att försäkringarna gäller så fort kollektivavtalet börjat gälla.

KOLLEKTIVAVTALADE FÖRSÄKRINGAR

- Sjukförsäkring för medarbetare som är sjukskrivna
- Arbetsskadeförsäkring för medarbetare som skadar sig på eller på väg till eller från jobbet
- Försäkring vid föräldraledighet för medarbetare med föräldra- eller graviditetspenning
- Försäkring vid dödsfall om medarbetaren avlider
- Försäkring vid arbetsbrist om medarbetaren blir uppsagd

Anmäl ärenden enklare

Både arbetsgivare och försäkrade är vinnare när ärenden anmäls på AFA Försäkrings kundwebb. Undrar du hur det går till att anmäla ett ärende? Se filmen och kom igång!

– **NU ARBETAR VI** med att få fler arbetsgivare och försäkrade att inse nyttan med att göra anmälan digitalt istället för via pappersblanketter, säger Benny Nyberg, som arbetar med kommunikationen om AFA Försäkrings kundwebb.

– Vårt mål är att de försäkrade ska få sina pengar snabbare samt att förenkla administrationen för arbetsgivarna, fortsätter han.

Allt fler arbetsgivare har hitta till kundwebben och uppskattar en snabbare och smidigare process. Nu ökar tillströmningen hela tiden vilket är roligt. Av nästan 19 000 anmälda ärenden i januari, gjordes knappt hälften, via kundwebben.

– En stor fördel för arbetsgivarna är att de har lättare att få översikt över de olika försäkringarna, säger Benny Nyberg. Genom att arbetsgivaren får bättre

Benny Nyberg, kommunikatör AFA Försäkring.

överblick, till exempel över hur många medarbetare som anmält sig till AFA Försäkring via webben, kan företaget sätta in informationsinsatser om det visar sig att det behövs.

– **DET ÄR VÄLDIGT** enkelt att använda kundwebben, mitt tips är att skanna in QR-koden på sidan och titta på filmen. Den är bara två minuter lång och förklarar hela processen. Det är väl investerad tid, säger Benny Nyberg.

Det gäller att skapa en process där ingen faller mellan stolarna.

– Vi vill att både arbetsgivarna och deras medarbetare ska dra nytta av de kollektivavtalade försäkringar som vi administrerar. I det arbetet vet vi att kommunikation är en viktig fråga, säger Johan Ljungqvist, kommunikationsdirektör på AFA Försäkring.

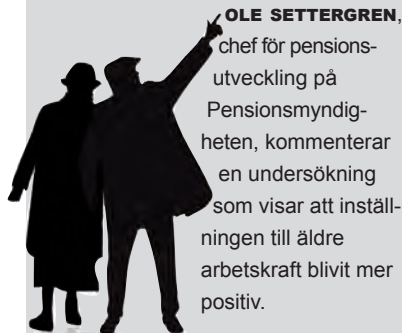
– Den som har rätt till ersättning ska inte gå miste om den, avslutar Johan Ljungqvist.

ANMÄLNINGAR I JANUARI

- Totalt 18 559
- Via kundwebben: 45 procent
- Antal anslutna arbetsgivare: 2 350

HAR DU FRÅGOR om kundwebben kan du kontakta AFA Försäkrings kundcenter på 08-696 49 49 eller skicka e-post till kundwebb@afaforsakring.se.

”Dagens äldre är betydligt bättre utbildade. Arbetsuppgifterna har också ändrats kraftigt de här tio åren.

OLE SETTERGREN, chef för pensionsutveckling på Pensionsmyndigheten, kommenterar en undersökning som visar att inställningen till äldre arbetskraft blivit mer positiv.

Lättare rapportera tillbud med ny app

NUMERA ÄR DET möjligt att göra en skadeanmälan eller tillbudsrapportering direkt via mobilen. AFA Försäkrings nya mobilapp förväntas göra det betydligt lättare med rapporteringar från arbetsplatser ”ute på fältet”.

Appen finns sedan januari tillgänglig på Google Play och App Store och är bra komplement till rapporteringen på företagets intranät.

– Att stödja ett utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete för våra försäkringstagare är viktigt för AFA Försäkring. Avvikelseystemen för bättre arbetsmiljö, IA, är en viktig del av denna verksamhet, säger Lars-Gunnar Lindberg.

Den nya mobilappen gör det möjligt att rapportera tillbud i till exempel bygg- och energisektorn där det

finns många mobila arbetsställen. Med ett snabbt och mobilt verktyg blir rapporteringen bättre och mer detaljrik, till exempel att fotografier från arbetsplatsen kan bifogas. När anmälan väl är inne följs ärendet upp som vanligt.

Färre sticksskador – ett EU-projekt

I december beviljade AFA Försäkring forskningsanslag för 34 miljoner kronor. Ett av de 16 projekten ska förbättra arbetsmiljön för tusentals vårdanställda i Europa.

Ann-Beth Antonsson, adjungerad professor på IVL.

EN AV DE FORSKARE som har fått ny finansiering är Ann-Beth Antonsson, adjungerad professor vid IVL, Svenska Miljöinstitutet. Med 1,9 miljoner kronor kommer Ann-Beth Antonsson och hennes kollegor kunna utveckla arbetssätt och sprida material om hur anställda inom sjukvården kan undvika stick- och skärskador.

Stick- och skärskador är vanliga inom

hälso- och sjukvården, och forskare vid IVL Svenska Miljöinstitutet har i tidigare studier kartlagt orsakerna och vad man kan göra för att minska skadorna.

I DET KOMMANDE projektet ska man till exempel skapa webbsidor som ger världens beslutsfattare underlag i sitt arbete med att upphandla sticksäkra produkter och utbilda anställda. Resultatet kan komma hundratusentals vårdanställda till del.

– Det här är andra delen i ett större projekt som startade till följd av ett EU-direktiv. Pengarna kommer att göra det möjligt att använda en tidigare analys

Goda premienyheter

AFA FÖRSÄKRINGS starka finansiella ställning ger avtryck i låga och stabila premienivåer. Premierna för AFA-försäkringarna 2013 är:
Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS, AGS-KL), 0 procent.
Försäkring om avgångsbidrag (AGB), 0,15 procent.

Tjänstegrupplivförsäkring (TGL), 0,10 procent.
Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA, TFA-KL), 0,01 procent.
Avgiftsbefrielseförsäkring, 0 procent.
Premiebefrielseförsäkring, 0 procent.
 Vill du veta mer om premierna?
 Gå då in på www.fora.se

Anitra tar över klubban

Sedan den 1 februari är Anitra Steen ordförande i AFA Försäkring.

– **JAG SER FRAM** emot att leda arbetet i AFA Försäkrings styrelse, säger Anitra Steen. Företaget har en viktig roll som administratör av de kollektivavtalade försäkringarna som bidrar till ökad trygghet för så många människor på svenska arbetsplatser, säger Anitra Steen, som tar över efter Bertil Jonsson, som varit ordförande i elva år. Bolaget som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK består av de tre försäkringsbolagen AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring.

För närvarande är Anitra Steen ordförande för Svenska Spel, Telge Inköp och Iris Invest och har tidigare varit VD för Systembolaget, generaldirektör för Riksskatteverket och Verket för högskoleservice

och statssekreterare i Regeringskansliet.

– Jag kommer att ha stor nytta av mina tidigare erfarenheter. Det blir en utmaning i sig att leda ett så stort styrelsebord, som i praktiken består av tre styrelser i en. Men jag har lång vana av att leda möten och driva dem framåt på ett bra och effektivt sätt. På så vis hoppas jag kunna underlätta arbetet för vd och andra inom organisationen.

Risker på jobbet. I vårdsektorn arbetar man för att färre medarbetare ska drabbas av stick- och skärskadorna.

som kan göra stor skillnad i praktiken, säger Ann-Beth Antonsson.

– I Sverige har vi kommit långt och gjort en omfattande analys av vad som behövs. Just när du ringer befinner jag mig faktiskt i Dublin för att presentera resultaten för internationella kollegor, säger Ann-Beth Antonsson, som betonar vikten av att inte satsa på enskilda åtgärder. Bättre handskar är till exempel inte lösningen.

– För att åstadkomma en förändring så behöver vi se över både teknik, öka användningen av sticksäkra produkter, organisation och beteenden. Vi behöver ta ett helhetsgrepp, säger Ann-Beth Antonsson, som tillägger att ny kunskap kan komma många till del och leda till ökad trygghet för både vårdgivare och patienter och bidra till utvecklingen internationellt.

*Andra projekt som fått finansiering studerar samband mellan nattarbete och cancer, nackbesvär i tandvården och lärares och rektorers arbetsmiljö. Läs om anslagen på www.afaforsakring.se/press

Varselvåg ger fler avgångsbidrag

Thomas Brandt, handläggare på AFA Försäkring.

ÖVER 70 000 anställda i den privata sektorn blev varslade om uppsägning under 2012. Det innebär att försäkringen om avgångsbidrag, AGB, faller ut i ökad utsträckning.

– Vi har mycket att göra, men vi är bättre förberedda nu jämfört med finanskrisen 2008 då vi inte kunde förbereda oss på att krisen skulle slå till så snabbt och med sån kraft, säger Thomas Brandt, handläggare på AFA Försäkring.

2008 och 2009 varslades 92 000 respektive 114 000 personer.

Nu väntas en mer utdragen varselkris till följd av en svag konjunktur i omvärlden, något som drabbar svenska exportföretag särskilt hårt.

Ärendehantering hos AFA Försäkring sker med eftersläpning i förhållande till varslen, som leder till uppsägning i drygt hälften av fallen.

AGB omfattar tillsvidareanställda arbetare över 40 år, som haft anställning minst 50 månader. Bidragets storlek varierar. Som högst kan det bli 42 950 kronor för en heltidsanställd.

7,4%

Så hög var arbetslösheten i december 2012, enligt Statistiska centralbyrån. Det är 0,3 procentenheter högre jämfört med motsvarande period föregående år.

PAPPA-STANNA-
HEMMA-APPEN.

Med pappa-app delar ansvaret

FÖRSÄKRINGSKASSAN arbetar aktivt med att förbättra sina mobilbaserade tjänster. Den nya föräldra-appen ska bidra till att fler pappor tar ut sin pappa-månad och tar en större del av ansvaret för hem och barn.

” Att minska möjligheten till visstidsanställningar skulle allvarligt försämra läget på arbetsmarknaden och riskera många jobb.

ARBETSMARKNADSMINISTER HILLEVI ENGSTRÖM till TT.

Det blir ingen lag mot att lägga många vikariat efter varandra i stället för att erbjuda en fast tjänst.

Föräldrar får tryggare pension

Allt fler upptäcker AFA Försäkrings premiefrielseförsäkring när medarbetarna tar ut föräldra- eller graviditetspenning. Det har blivit lättare att anmäla sig via kundwebben. Dubbelt så många anmälningar kom in 2012 jämfört med året innan. Men det kan bli ännu fler.

TEXT MIKAEL GIANUZZI FOTO: ANDRÉ DE LOISTED

HUR MÅNGA SOM tar ut föräldra- eller graviditetspenning och samtidigt har rätt till premiefrielse men missar att göra anmälan till AFA Försäkring är det ingen som vet.

– Den vanligaste frågan vi får är vem försäkringen omfattar. ”Jag har hört talas om försäkringen – gäller den mig?” Uppskattningsvis hälften av de som ringer och frågar omfattas av försäkringen, säger Jonas Marklund, medarbetare på Kundcenter.

Trots den påtagliga uppgången i antalet nyanmälningar 2012 finns fortfarande ett stort informationsbehov till de försäkrade. AFA Försäkrings Kundcenter får allt fler samtal om premiefrielsen.

Näst vanligaste frågan är: ”När kommer pengarna in på kontot?”

– Många blandar ihop premiefrielsen med avtalsgruppsjukförsäkringen, AGS, och tror att de ska få tio procent av lönen i ersättning. Då får man förklara vad det är som gäller och att det handlar om pengar som betalas in till avtalspensionen. De flesta köper det och är tacksamma för att försäkringen finns, säger Anne-Marie Prestberg, medarbetare på AFA Försäkrings Kundcenter.

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET via kundwebben bedöms vara en viktig förklaring till att fler anmäler sig. Samtidigt är informationen via

Jonas Marklund, medarbetare på Kundcenter.

En trygg start. Andragångföräldrarna Denniz Thulin och Anna Schlund vill att sonen Melvin, tre månader, får en bra start. Annas arbetsgivare, Clas Ohlson, bidrar till det.

VEM HAR RÄTT TILL PREMIEBEFRIELSE?

Alla som omfattas av avtalspensionen SAF-LO eller KAP, kooperationens avtalspension, det vill säga privatanställda arbetare och arbetare inom kooperationen, har en premiefrielseförsäkring som innebär att AFA Försäkring tar över premien för avtalspensionen vid föräldra- eller graviditetspenning.

Det handlar om 4,5 procent av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent därutöver som arbetsgivaren betalar in till medarbetarens avtalspension. Premiefrielsen vid föräldra-ledighet är begränsad till 390 dagar.

” Tack vare försäkringen sköter AFA Försäkring premieinbetalningarna till tjänstepensionen på samma nivå som när hon jobbade.

>>> arbetsgivare och fack om att försäkringen finns och vad den innebär också viktig. En tredje förklaring är draghjälpen från Försäkringskassan där en länk till AFA Försäkrings kundwebb finns på hemsidan.

Anne-Marie Prestberg har också sett en påtaglig effekt av de informationskampanjer som LO gör för att sprida information om försäkringen.

– Tack vare den senaste kampanjen har det rasat in anmälningar. Det är viktigt att folk får information. En viktig faktor är också att det är så mycket enklare att anmäla sig nu än tidigare. Förr hade vi en blankett som var krånglig att fylla i. Nu går det att sköta det via kundwebben där den som vill anmäla bara fyller i sina och barnets personuppgifter. Det behövs bara göras en gång oavsett uppehåll i föräldrapenningen. AFA Försäkring samarbetar med Försäkringskassan och varje gång föräldern tar ut föräldrapenning registreras det också i våra system, säger Anne-Marie Prestberg.

TROTS DET ÖKADE antalet anmälningar finns det ändå en risk att många missar att anmäla premiefrielsen. En ljuspunkt är samtidigt att många som var föräldralediga för

flera år sedan nu fått upp ögonen för försäkringen och ansöker retroaktivt. Det är möjligt att ansöka om premiefrielse för föräldraledighet så långt tillbaka som till år 2000.

En av dem som ansökte om försäkringen på kundwebben var Anna Schlund som fick sonen Melvin 2012. Hon är butiksanställd på Clas Ohlson och omfattas av avtalspension SAF-LO. Där ingår premiefrielse genom AFA Försäkring i som mest 390 dagar. Tack vare försäkringen sköter AFA Försäkring premieinbetalningarna till tjänstepensionen på samma nivå som när hon jobbade – trots att hon är föräldraledig och arbetsgivaren inte betalar in någon premie. I stället är det alltså AFA Försäkring som går in och sköter premieinbetalningen under föräldraledigheten.

Det som krävs är att den anställde själv anmäler sin föräldraledighet till AFA Försäkring.

– **JAG FICK TIPSET** på Clas Ohlsons intranät att inte glömma att anmäla. Pensionen är långt bort men det gäller att se till att få den pension man har rätt till. Det är extra smidigt att det går att anmäla via internet och sedan sköts allt automatiskt, säger Anna Schlund.

Clas Ohlson är en arbetsgivare

Lena Östberg, löneansvarig på Clas Ohlsons HR-avdelning.

Anne-Marie Prestberg, medarbetare på Kundcenter.

Leksugen. Liam, 3 år, gillar när pappa tar ledigt från jobbet. Just nu är det mamma Anna som är föräldraledig. Men sen blir det pappa Denniz tur.

med en stark företagskultur som arbetar medvetet för att alla medarbetare ska känna till viktiga rutiner om löner och förmåner. Bland annat har företaget gjort en egen föräldraguide på intranätet för blivande föräldrar så att ingen anställd ska missa att anmäla och ta del av premiefrielseförsäkringen.

– **VI LÄGGER NED** mycket arbete på att alla som jobbar här ska veta vad som gäller och att det krävs en egen insats för att en förmån ska falla ut, säger Lena Östberg, löneansvarig på Clas Ohlsons HR-avdelning.

Clas Ohlsons föräldraguide ger svaren på vanliga frågor de anställda har. Här finns också en direkt länk till AFA Försäkring för att underlätta för den anställde att anmäla sig direkt på Kundwebben.

Föräldraledighet är en härlig tid men betyder samtidigt ett ekonomiskt avbräck för många.

Den allmänna föräldraförsäkringen som administreras av Försäkringskassan syftar till att ge alla möjligheten att vara hemma med sina barn när de är som minst. Ersättningen betalas ut i som mest 480 dagar per barn. Har en förälder ensam vårdnad följer rätten till att ta ut alla 480 dagarna själv.

Ersättningsdagarna behöver inte

Anna Schlund, med "lilla djuret", sonen Melvin, tre månader.

” *Jag fick tipset på vårt intranät att inte glömma att anmäla* ”

>>> tas ut i en följd utan föräldrapenning kan till exempel användas till att gå ned i arbetstid till och med att barnet avslutar första året i grundskolan eller fyller åtta år. För nyblivna pappor finns möjlighet att ta ut tio dagars tillfällig föräldrapenning i samband med barnets födelse. Pappadagarna kan tas ut 60 dagar efter barnet kommit hem från BB.

DET FINNS OLIKA ersättningsnivåer i föräldrapenningen. Den första baseras på den sjukpenninggrundande inkomst, SGI. Något förenklat bygger modellen på att föräldern ska få ut cirka 80 procent av sin SGI i föräldrapenning, men som allra mest 946 kronor per dag.

De sista 90 dagarna kallas lägstanivå och ger 180 kronor per dag för barn födda efter den 1 juli 2006 och 60 kronor per dag för barn födda före den 1 juli 2006.

För att inkomstbortfallet ska bli lite lindrigare har vissa arbetsgivare, som Clas Ohlson, ett extra skyddsnät för föräldralediga. Företaget har fokus på sitt jämställdhetsarbete och uppmuntrar sina anställda att ta föräldraledigt, speciellt papporna. Som en morot betalar Clas Ohlson ut en löneutfyllnad på 10 procent av lönen

under ett halvårs tid för den som är hemma med barn. Under de första två månaderna utgår dessutom en extra föräldralön utöver löneutfyllnaden. För Anna Schlund, som jobbar 80 procent, innebär det sammanlagt nära 4 000 kronor extra.

HON VILL STRÄCKA ut den vanliga föräldraersättningen så länge som möjligt och tar bara ut fem dagar i veckan i stället för sju. Det betyder en ersättning på 9 500–10 000 kronor per månad. Löneutfyllnaden från Clas Ohlson ger ett tillskott på kring 1 800 kronor vilket sammanlagt betyder 11 300–11 800 kronor beroende på hur många dagar månaden har.

– I vanliga fall får jag ut ungefär 17 000 kronor netto med ob och prestationslön, så visst är det en lägre nivå. Samtidigt har jag flera vänner som är föräldralediga och ingen av dem har någon extraersättning från sin arbetsgivare.

– Det är Clas Ohlson som valt att göra så här för att alla ska ha råd att vara föräldralediga, säger Anna Schlund.

FÖR MÅNGA innebär också småbarnstiden många extrautgifter och en tunnare plånbok och det är lätt att dra ned på sådant som privat pensionssparande. Då är det extra viktigt att premien till avtalspensionen betalas in som vanligt. ●

När drevet går

Att stå till svars för impopulära beslut är aldrig lätt. Trycket blir hårt mot den som är talesperson oavsett vilken organisation det handlar om. En genomtänkt strategi gör stor skillnad för utsatta chefer. Det visar ny forskning.

TEXT CHRISTINA LINDEROTH-OLSON ILLUSTRATION SARAMARA/SÖDERBERG AGENTUR

POLITISKA BESLUT i offentlig verksamhet, till exempel inom hälso- och sjukvård, får inte sällan impopulära konsekvenser som någon måste hantera.

Vem blir inte upprörd av värdköer, bristande kvalitet i vården och knappa resurser? Många beslut som påverkar verksamheten ända ner på detaljnivå fattas av politiker. Men vad händer när medias

>>>

” För chefen som hamnat i mediefokus kan det öka känslan av isolering i organisationen.”

>>> ofta negativa fokusering riktas mot enskilda chefer på operativ nivå?

Ett forskningsprojekt finansierat av AFA Försäkring undersöker följderna och hur utsatta personer kan stöttas när drevet går.

– Under senare år tycks medias intresse för chefer inom vården ha ökat. Om fokuseringen är långvarig, personfixerad och negativ utsätts de namngivna för stor stress. Målet är att få en djupare kunskap om hur chefer påverkas av att bli personligt fokuserade av media. Syftet är även att beskriva hur de hanterar händelserna och hur liknande händelser på bästa sätt kan hanteras i framtiden, säger Lotta Dellve, professor på KTH och Högskolan i Borås.

Maria Wramsten Wilmar, leg psykolog/doktorand på KTH och Högskolan i Borås.

Tillsammans med Maria Wramsten Wilmar, leg psykolog/doktorand på KTH och Högskolan i Borås, Christian Jacobsson, leg psykolog/fil dr vid Göteborgs universitet och Gunnar Ahlberg jr, överläkare, chef för Institutet för stressmedicin i Västra Götalandsregionen, genomför hon en studie om chefer och chefskap under kritiskt mediefokus. Ett femtiotal djupintervjuer med utvalda chefer och personer i deras omgivning ingår. Vanligen har en till två intervjuer gjorts med varje chef, men projektet har följt en del chefer under några år.

– **SJUKVÅRDEN ÄR** inte van att bli granskad på personnivå. För en del har en negativ mediefokusering varit traumatisk. Efter en så stark press har det varit en stor sak att öppna sig under våra intervjuer. Andra tar lättare på vad som hänt, det kan bero på personliga egenskaper och stöd från omgivningen, säger Lotta Dellve.

Under senare år har medarbetare inom offentlig verksamhet allt oftare vänt sig till journalister när de inte vill ha planerade organisationsförändringar i verksamheten. För chefen som hamnat i mediefokus kan det öka känslan av att vara isolerad i den egna organisationen.

FAKTORER SOM påverkar hur en chef reagerar på att bli personfokuserad i media är förmågan att skilja på funktion och person, hur starkt stöd chefen har inom sin organisation

och samt vilka egna och organisatoriska strategier som finns för att hantera kritiska situationer.

STUDIEN PEKAR MOT att en ledningsgrupp som tillsammans leder och möter media, arbetar proaktivt och har en utarbetad kommunikationsstrategi fungerar bättre när medias fokus blir negativ än en ensam chef

som får bära ansvaret för till exempel organisationsförändringar.

– Då blir det inte samma negativa personfixering. En chef som råkar ut för mediedrev kan bli isolerad på arbetsplatsen, få svårt att fatta beslut av rädsla för ännu mer negativa skrivelser och får kanske också en hårdare attityd gentemot medarbetarna, betonar Lotta Dellve.

FORSKNINGSPROJEKTET beräknas vara klart 2014. Preliminärt visar studien att det finns stort behov av förbättringar i många organisationer. Alla chefer menar att det är en del av deras jobb att möta media. De har fått medieträning men är ändå oförberedda när det hettar till om deras person snarare än om deras funktion i chefskapet.

– Cheferna måste våga ställa krav på den egna organisationen så att man agerar tillsammans när media fokuserar på dem som enskilda personer.

– Och den utsatta chefen måste då få stöd av informations- respektive HR-avdelningen, den närmaste chefen och kollegerna, säger Lotta Dellve. >>>

CHEFEN:

”LIGG ETT STEG FÖRE UTAN ATT MÖRKA”

Ta hjälp av informationsavdelningen, var öppen och se till att ha ett liv utanför jobbet. Det är Mats Kihlgrens råd till andra chefer som personfokuseras i media. Han talar av egen erfarenhet.

TEXT CHRISTINA LINDEROTH-OLSON FOTO EMELIE ASPLUND

DET KAN VARA BÅDE positivt och negativt att hamna i rampljuset och vara föremålet för medias intresse. Den lärdomen har Mats Kihlgren dragit genom åren. Som chef för ambulansenheten inom Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg har han förekommit i media många gånger. Sjukhuset är ett av de största i Sverige med 2 100 vårdplatser, 140 avdelningar och drygt 16 000 medarbetare.

Trygg på jobbet träffar Mats Kihlgren och Maria Wramsten Wilmar på hennes kontor i centrala Göteborg i slutet av 2012. Maria är leg psykolog och doktorand på KTH/Högskolan i Borås. Som en av projektledarna i studien om chefer i kritiskt mediefokus kontaktade hon Mats och har sedan följt honom under två års tid. Han är positiv till forskningsprojektet som finansieras av AFA Försäkring.

Mats Kihlgren beskriver förändringen i medias bevakning som en resa.

Tidigare rapporterades om

aktuella händelser som rörde ambulanssjukvården, till exempel vid spårvagnskraschen 1992 då 13 personer omkom, diskoteksbranden vid Backaplan 1998 då ett sextiotal ungdomar dog och kravallerna vid EU-toppmötet i Göteborg 2002.

– Övergången till medias personfixering började för några år sedan. Därefter har enskilda händelser tagits upp i media på ett personfokuserat sätt, säger Mats Kihlgren.

Liksom många andra chefer har han gått igenom medieträning men tycker inte att det räcker och efterlyser en uppföljning i att bemöta negativ personfixering.

UNIVERSITETSSJUKHUSET är uppdelat i olika områden, vardera med sin informationsavdelning. Mats Kihlgren poängterar att organisationen fungerar bättre och bättre när det hettar till. När han för något år sedan intervjuades i Uppdrag Granskning var informationschefen med som stöd och backup.

– Numera hanterar organisatio-

nen massmedias intresse på ett mer strukturerat och professionellt sätt och strävar efter att ligga ett steg före. Det gäller att tänka till när något är på gång och försöka fånga upp händelser i förväg. Nu är en informatör alltid med på våra möten. Vi är helt öppna, visar allt och mörkar ingenting för det upptäcks alltid ändå, säger Mats Kihlgren, som har respekt och förståelse för medias roll.

Journalisterna gör sitt jobb och har sitt uppdrag, medan han har sitt. En chef måste respektera att det rör sig om olika roller. Massmedias fokusering pekar ofta på brister i organisationen som bör rättas till.

MATS KIHLGREN har varit chef sedan 1995, de senaste åren över tolv personer i stabsfunktion och totalt ansvarig för runt 250 personer. Han har gått den långa vägen. Han är sjuksköterska i grunden och körde själv ambulans en gång i tiden. 2009 utnämndes han till Årets Chef inom Sahlgrenska Universitetssjukhuset, tillsammans med en vårdenhetschef.

– Ledningsfrågor är ett stort intresse för mig vid sidan av medicin. Hur man utvecklar sin ledningsgrupp och delegerar ansvar. Jag vill gärna fungera som coach och att få folk att växa.

Snart fyller Mats 60 år. Han har familj och motionerar gärna på fritiden. För att orka med pressande situationer som massmedias fokus är en bra fysik A och O.

– EN VARNINGSSIGNAL är när man kommer hem från jobbet, är dödstrött och bara vill sitta i soffan med en macka som belöning. Familj och ett liv utanför jobbet hjälper eftersom det finns risk att man drar sig undan när stressen blir stor. Det är

SÅ HANTERAR DU MEDIESTRESSEN

Från januari i år är Mats Kihlgren regional katastrof- och beredskapschef för Västra Götalandsregionen. Här är hans råd till andra chefer:

● Hitta strategier för att hantera

massmedias fokus. Var proaktiv. ● Organisationen bör ha en struktur som stöttar chefer, särskilt de oerfarna.

● De flesta chefer inom sjukvården är vana att prata om till exempel kirurgiska

ingrepp men inte om andra frågor. Ta hjälp av informationsavdelningen.

● Medieträning är bra men bör kompletteras med ett steg till för att klara negativ personlig fokusering.

också bra att ha bollplank när det stormar som värst. Då blir det lättare att skilja på person och funktion.

Mats Kihlgren tar upp frågan hur familjen påverkas när en anhörig blir mediefokuserad.

Hur känns det till exempel för en åldrig mor på servicehemmet eller barnen att läsa negativa personfo-

kuserade skrivelser? Hela omgivningen påverkas.

Maria och Mats menar att det gäller att bryta den negativa spiralen när situationen blir för tung. Många chefer gör sig väldigt ensamma rent organisatoriskt, tänker att "det här måste jag klara själv". En chef drar sig ibland för att söka

hjälp eftersom organisationen kan tycka att en chef på den positionen ska klara en krissituation själv.

– Men som chef måste man kunna vara öppen när det är jobbigt, inte minst gentemot medarbetarna. Och tänka på att det är hela verksamheten som pekas ut när media fokuserar, inte bara den personen. ●

Hjärtstartare på jobbet räddar liv

Varje år drabbas 10 000 svenskar av hjärtstopp. Dödligheten är hög, endast fem procent överlever. Hjärt-Lungfondens projekt "Hjärt-säkra Sverige" syftar till att fler drabbade får hjälp i tid.

HÖSTEN 2012 FATTADE AFA Försäkring beslut om att bevilja anslag till Hjärt-Lungfondens kampanj "Hjärt-säkra Sverige".

Anslaget är på 3 miljoner kronor per år i tre år, totalt 9 miljoner kronor. AFA Försäkring arbetar även med förebyggande arbetsmiljöfrågor. Varje år investerar bolaget 150 miljoner kronor på forskning och förebyggande arbete.

– Projektet "Hjärt-säkra Sverige" stämmer väl överens med de frågor som vi arbetar med. Med fler hjärtstartare och fler som kan HLR ute på arbetsplatserna får våra 4 miljoner försäkrade ett tryggare arbetsliv, säger Johan Ljungqvist, kommunikationsdirektör på AFA Försäkring.

KAMPANJEN SYFTAR till att skapa fler hjärtsäkra zoner i samhället. Målet är att dubblera antalet hjärtstartare och utbilda 100 000 individer. Kampanjen startade den 21 januari och pågår till och med 2015. "Hjärt-säkra Sverige" går som reklamfilm i TV4, reklamspottar i radio och som annonser i tidningarna Dagens

HJÄRTSTOPP GÖR SÅ HÄR!

1. Larma 112 och kalla på ambulans.
2. Börja ge bröstkompressioner.
3. Hämta en hjärtstartare. Om du kan göra det inom 180 sekunder ökar chansen att rädda liv.

Hjärt-säkra din arbetsplats
Ring 0200-180 180 och du får tips och råd om hur du gör din arbetsplats till en hjärtsäker zon.

FOTO: MICHAEL STEINBERG

Beredd på det värsta. Skaderegleraren Firginia Kauranen är en av AFA Försäkrings utrymningsledare. I den rollen har fått utbildning i hjärt- och lungräddning på jobbet. Hon har också övat på hur hjärtstartaren fungerar.

Industri, Chef och Arbetsliv.
– Förhoppningsvis kommer kampanjen att leda till att fler blir medvetna om att hjärtstopp är ett problem på arbetsplatser och att fler kan och vågar ge hjärt- och lungräddning, HLR, när någon faller ihop, säger Johan Ljungqvist.
Firginia Kauranen, skadereglerare på AFA Försäkring, är en av

bolagets medarbetare som gått utbildning både i HLR och hur man hanterar hjärtstartaren (DHLR). Utbildningen ingår i hennes roll som utrymningsledare på bolaget.
– Utbildningen var enormt givande och tog ungefär en halv dag. Vi kombinerade teori med praktik på dockor. Hjärtstartaren är lätt att hantera eftersom den talar om vad man ska göra, säger Firginia Kauranen.

Om någon på AFA Försäkring skulle få hjärtstopp är Firginia Kauranen en av de personer som kan hantera hjärtstartaren.

TEXT HENRIK NORBERG

Prenumerera på nyhetsbrevet Trygg på jobbet

afaforsakring.se/tryggpajobbet